

שיל"ת

קונטרס

דפי יד שנו

על סדר הדף היומי

קובץ ביאורים והערות על סדר הדף היומי שנתלכנו
בלימוד בצוותא על ידי

הר"ד זלמן חיים הומינר הי"ו
והבה"ח יוסף יצחק גולדשטיין הי"ו

יוצא לאור ע"י

ארגון שיעורי תורה שע"י קהילת קרעטשניף

גליון קמז שנה ג' פרשת יתרו חודש שבט שנת ה' תשפ"ג לפ"ק

נזיר יא. - יז:

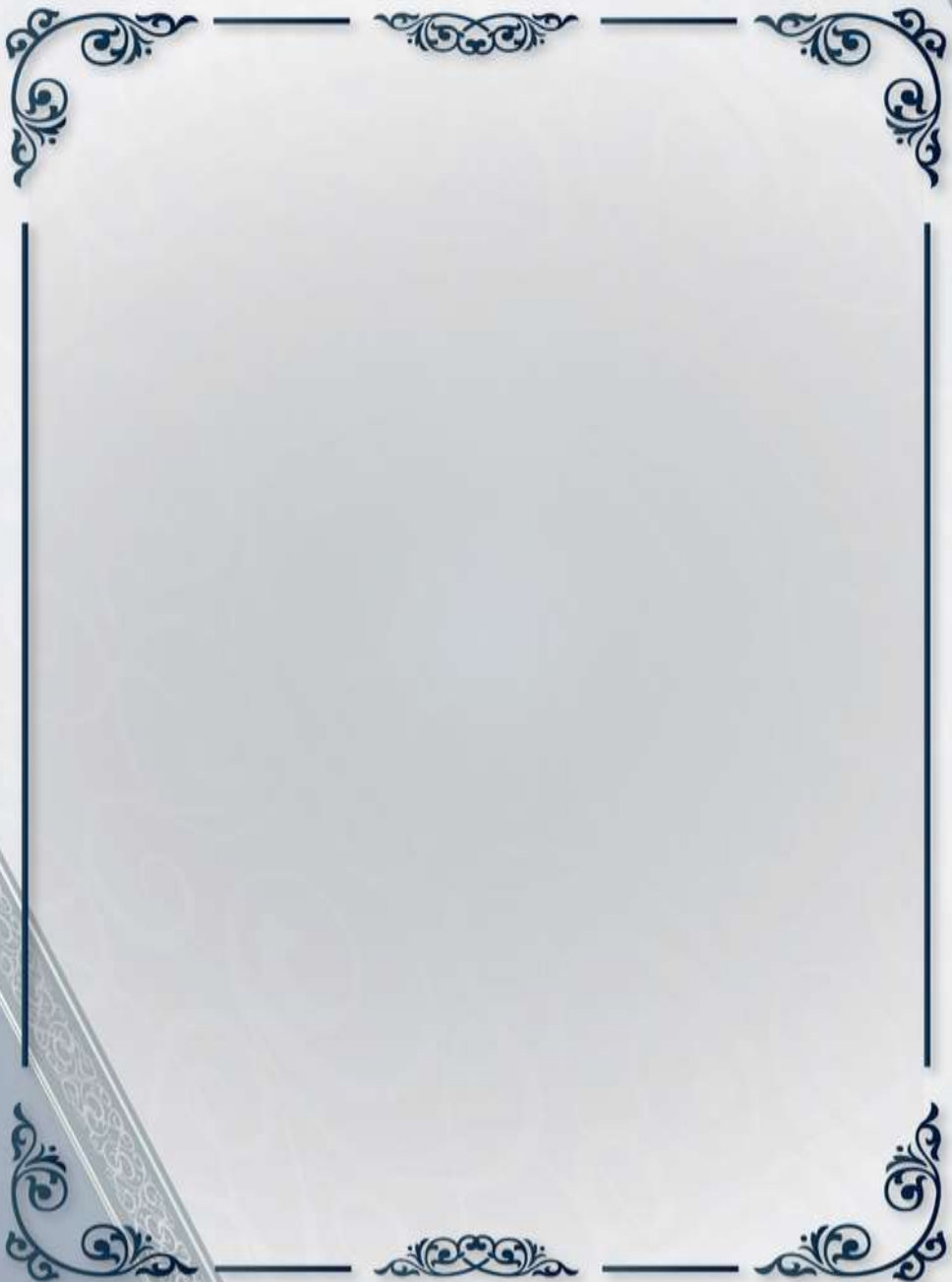
**קוראים המעוניינים להצטרף לרשימת תפוצה במייל
ניתן לפנות לכתובת המייל
sh0533132203@gmail.com**

להנצחות וכן לכל ענייני הגליון ניתן לפנות
להר"ר זלמן חיים הומינר בפל" 053-3132203

נ.ב. הביאורים וההערות נכתבו תוך כדי לימוד ואפשר ונפלו טעויות
ולכן נבקש מכל מי שיש לו הערות או הארות אם יוכל לשלוח בכתב
לכתובת מייל הנ"ל.

פרנס השבוע

מה בגליון?

• מה דאמרו במשנה יודע אני שהנזיר אסור ביין אבל סבור הייתי שחכמים מתירין לי מפני שאני קובר את המתים הרי זה מותר, קשה שבשלמא מי שאינו יכול לחיות בלא יין, ניחא שיבטל נזרו דהכרח הוא ממש לחיותו, אבל הקובר את המתים למה יתבטל נזרו בכך, הרי אם יודע הוא שהוא כריך דבר זה לפרנסתו אין לו לידור כן, ומשכן היבטל על עצמו נזירות ודאי שרואה להפסיק מעבודתו זו ולכך אמר כן, ולמה יבטל נזרו? (הערה ל"ו)

• מה דהקשו בגמ' מהא דתנן הריני נזיר ועלי לגלח נזיר ושמע חזירו ואמר ואני שבשלמא בתראה איכא קמאה קמיה אלא קדמאה מי איכא בתראה קמיה, וממילא קשה דראה הוא דכן עושה שליח גם כן ללא קיימא קמיה, וקשה מה הקושיא כלל, הרי יש לחלק בין האדם על עצמו לכשהוא ממנה שליח, דעל עצמו האדם סומך שיעשה כראוי גם אם עדיין לא קיימא הדבר קמיה, ומשא"כ על שליח אפשר דאינו סומך שיעשה ראונו גם כן שעדיין אינו קמיה, דלדבר שאינו קמיה אינו יודע המשלח מה יהא, ולכך ממנה רק על דקיימא קמיה? (הערה מ"א)

• בגמ' בהא דאמר הריני נזיר לכשיהא לפלוני בן ושמע חזירו ואמר ואני היה כד לומר שהיותו שלא בפניו איירי אנפשיה

האמר, קשה ללכאורה אין כאן כלל משמעות בדבריו שיהא משמע אנפשיה, דהרי כשאומר על דברי חבירו אלו ואני, בהדיא משמע לכוונתו להתחייב בשביל אותו פלוני כמו חבירו, דהרי אם על עצמו הוא אומר אין זה דומיא לחבירו כלל, דהרי חבירו לא אמר על עצמו, ורק כשחבירו אומר על עצמו יש במשמע ב' נדדים, או דמתכוין לכפשיה לזה שאמר כן מתחייב גם הוא נזירות, או שמיירי על עצמו, אבל כאן למה יהא נד לומר דאנפשיה האמר? (הערה מ"ו)

- במה דאמר רב דיום ע' עולה לכאן ולכאן, קשה מה חידוש יש כאן כלל לומר דיום אחר עולה לכאן ולכאן, הרי בזה מיירי כל המשנה לפי פירוש התוס', שמיום ע' והלכה יספור נזירות עצמו עם נזירות בנו יחד, כל אלו הימים עולים לשניהם, ולא רק יום ע' כדאומר כאן רב, ותימה גדול הוא? (הערה נ')

- במה דתירצו בגמ' ואיבעית אימא דחזיא תלתא יומי סמוך לשקיעת החמה דלא הואי שהות דסליק ליה למניינא, קשה דמאי שנא חליו שבסופו לחליו שבתחילתו, הרי אם בתחילת היום לא אראתה בכל אלו הג' ימים, א"כ עדיין יש להחשיב תחילת היום אפי' שהוא מקצת ככולו, וממילא כן יהא לה יום נקי ביניהם, ואיך תיעשה זבה גדולה. ועיין במפרש דפירש דבאמת מיירי דראתה גם בתחילת היום וגם בסופו, וממילא אין לך שום חלק יום נקי להחשיבו כיום נקי באמצע. אבל קשה א"כ למה לא כתיב כאן בהדיא דמיירי כן, ולמה נקטו בגמ' דראתה רק סמוך לשקיעה? (הערה נ"ג)

דף יא ע"א

לו. במשנה יודע אני שהנזיר אסור
 ביין אבל סבור הייתי שחכמים
 מתירין לי מפני שאין אני יכול
 להיות אלא ביין או מפני שאני
 קובר את המתים הרי זה מותר.
 היינו דהיות ובדבר זה מיתשיל
 דמן ההכרח הוא שישתה יין או
 שיטמא למתים, לכך כל הנזירות
 בטילה, וכדלקמן בגמ'. אבל
 קשה דבשלמא מי שאינו יכול
 להיות בלא יין, ניהא שיבטל
 נזרו דהכרח הוא ממש לחיותו,
 אבל הקובר את המתים למה
 יתבטל נזרו בכך, הרי אם יודע
 הוא שהוא צריך דבר זה
 לפרנסתו אין לו לידור כן,
 ומשכן קיבל על עצמו נזירות
 ודאי שרוצה להפסיק מעבודתו
 זו ולכך אמר כן, ולמה יבטל
 נזרו, דרק גבי חיותו אפי' דלא
 טוב עביד כשאמר כן, מ"מ
 הכרח חיותו הוא ואין אפשרות
 אחרת אלא לבטל נזרו, אבל
 כאן גבי טומאה למה נבטל נזרו.
 וצריך לומר דאפי' שמירי שהוא

יודע שהנזיר אסור בטומאת
 מת, מ"מ סבר שיש אפשרות
 להיות נזיר גם אם ישאל על
 חלק אחד מן הנזירות, ולכך
 קיבל על עצמו נזירות, אבל אם
 היה יודע שא"א באמת לא היה
 מקבל נזירות על עצמו, ולכך כן
 נבטל נזרו עכשיו לאחר מעשה.

דף יא ע"ב

לו. בגמ' לר' שמעון דאמר עד
 שיזיר מכולם כי מיתשיל נמי
 מההוא עד דמיתשיל מכולהו
 משום הכי קתני ור"ש אוסר.
 היינו דאפי' דיש צד לומר
 דלר"ש הסבר דבעינן שיזיר
 מכולם, ולכך די שיהא מיתשיל
 מחדא מינייהו דבכך כבר אינו
 נזיר מכולם, דיהא בטל בזה כל
 הנזירות, מ"מ אמרינן כאן
 דר"ש סובר איפכא דכמו
 שלהזיר בעינן להזיר מכולם יחד,
 ואם נזיר רק מחדא לא עשה
 כלום, כך כשרוצה ליתשיל על
 הנזירות, א"א ליתשיל על חדא
 מינייהו אלא רק על כל הנזירות
 יחד, ובלאו הכי לא עשה כלום,

ולכך ר"ש אוסר כאן דהרי איתשיל רק על הדא ולא עשה בזה כלום.

לח. **בגמ' כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי תנא קתני התירו חכמים ואת אמרת צריכין שאלה לחכמים.** לכאורה קשה מה יענה על זה באמת רב אם, ומניין לו להצריך שאלה לחכמים. ואולי יש לומר שהוא סבר דמה שאמרו כאן התירו חכמים, היינו שהיו נוהגים חכמים להתיר נדרים אלו כששאלו עליהם אצלם, אבל אין כאן הוראה דמתירים בסתם בלא שאלה, והיינו דנחלקו בפירוש הדברים עצמם ולא רק בהיכי מיירי כאן, ולכך לא יקשה על רב אסי מן הלשון של התנא כאן, ומשא"כ שמואל סבר דיש לפרש הדברים כפשוטן דהתירו חכמים ולא שכך היו מתירים וכנ"ל.

לט. **בגמ' תא שמע ואני ועלי לגלח נזיר אם היו פקחים מגלחין זה את זה מדקאמר ואני ועלי ש"מ ואני אפלגיה דדיבורא.** היינו

דמכך שלא די לומר ואני אלא שהוסיף לומר ועלי לגלח, משמע דואני עולה רק על החלק הראשון להיעשות נזיר ולא על מה שהתחייב חבירו לגלח נזיר. אבל קשה דלמאי כאן כשהביאו הת"ש ללמוד דבר זה הביאו גם מה דכתיב שם 'ואם היו פקחים מגלחין זה את זה', הרי מכך אין למידים כאן כלום, דהרי הלימוד הוא ממה שאמר השני גם ואני וגם ועלי. ואולי יש לומר דהו"א דכשאומר ואני ועלי, יהיו מפרשים דבריו דמה שאמר ואני כוונתו לעלי לגלח נזיר, אבל הוא עצמו לא קיבל עליו נזירות בזה כחבירו, וממילא לא יהא כאן לימוד דואני עולה על כלום, דאדרבא בעינן לפרש דבריו דעל עלי לגלח נזיר איירו דבריו, וזה קמ"ל ממה דכתיב אח"כ אם היו פקחים מגלחין זה את זה, דבאמת נתקיימו דבריו לשני הדברים, גם להיותו נזיר כחבירו, וגם שעליו לגלח נזיר, ולכך יכולים לגלח זה את זה, דכבר נעשה גם הוא נזיר ועליו לגלח נזיר אחר, וממילא מכך

מוכח מה הועילו דבריו בזה ולכך הביאוהו כאן.

דף יב ע"א

מ. בגמ' אמר ר' יוחנן האומר לשליחו צא וקדש לי אשה סתם אסור בכל הנשים שבעולם חזקה שליה עושה שליחותו וכיון דלא פריש ליה הא לא ידע האי ניהו קדיש ליה. היינו דמיירי בשהשליח מת וא"א לשואלו, ולכך אסור בכל הנשים שבעולם, דחיישינן שמא אשה זו שישא עכשיו היא קרובה של האשה שנתקדשה לו, וממילא היא אסורה להתקדש לו עכשיו, אבל זה פשוט שאם נאמר שהאשה שמקדש עכשיו זו המקודשת לו קודם, אין בזה שום מכשול, דמה יהא אם יקדשה ב' פעמים. אבל קשה למה אמרו כאן דאסור בכל הנשים שבעולם, הרי גיורת שאין לה קרובים בישראל אין בהשום חשש, ולמה ייאסר בה. ויש לומר דהיא נכללת במה שאמר רבא לקמן דמודה ר' יוחנן באשה שאין לה קרובות, דבהם

באמת אין שום חשש ומותר בהם.

מא. בגמ' תנן הריני נזיר ועלי לגלח

נזיר ושמע חבירו ואמר ואני וכו' בשלמא בתראה איכא קמאה קמיה אלא קדמאה מי איכא בתראה קמיה. והיינו דאיך שייך לומר דגם קדמאה יגלח את הבתראה, הרי כשקיבל על עצמו לגלח נזיר, עדיין לא היה בתראה נזיר, ואיך יוכל לקיים דבריו במי שלא היה נזיר בשעת דבריו, דהרי כאן אמר רבא דמשוי שליח רק במילתא דקיימא קמיה, ומאי שנא. אבל באמת צריך ביאור מה הקושיא, הרי יש לחלק בין האדם על עצמו לכשממנה שליח, דעל עצמו האדם סומך שיעשה כראוי גם אם עדיין לא קיימא הדבר קמיה, ומשא"כ על שליח אינו סומך שיעשה רצונו גם במה שעדיין אינו קמיה, דלדבר שאינו קמיה אינו יודע המשלח מה יהא, ולכך ממנה רק על דקיימא קמיה. ויש לומר דאפי' דיש לחלק בהכי, מ"מ רצה רבא לחדש דין בשליחות וכדלקמן,

דבדבר שאינו קיים עכשיו אפי' אם המשלח רוצה אינו יכול למנותו, דדבר שאינו בידי המשלח עצמו עכשיו, אינו יכול למנות בו שליה.

דף יב ע"ב

מב. בגמ' הרי הן מופרין ר"א אומר מופר וחכמים אומרים אינו מופר קס"ד כי אמר ר' יאשיה אליבא דרבנן דאמרי לא מצי מיפר ואי לא דאמר רחמנא אישה יקימנו ואישה יפירנו אפוטרופוס הוה מיפר. היינו דאם ר' יאשיה סובר כרבנן דלו אין כוח להפר קודם, מ"מ מצינו דלמנות שליה היה כן יכול למנות בזה אי לא דכתיב בהדיא אישה יקימנו ואישה יפירנו, וא"כ הוא דלא כרבא דאמר דא"א למנות שליה במה שאין לו לעצמו כוח עכשיו. אבל באמת צריך ביאור מה הקושיא, דאפשר דגבי נדרים בעינן גם ביום שמעו, והיינו שהבעל ישמע ויפר, ולכך אי לא דכתיב אישה יקימנו וכו' הו"א דרק

השליה שיכול לשמוע בשביל הבעל אפשר למנותו להפר, ומשא"כ הבעל עצמו להפר קודם א"א כיון שאין כאן ביום שמעו, וממילא אין זה שלבעל אין כוח זה עכשיו, דהרי אם היה נשאר ושומע היה יכול להפר לעתיד, ולכך כן היה יכול למנות שליה בזה אי לא אישה יקימנו, וא"כ לא קשה מידי על רבא, וצ"ע.

מג. בגמ' קסבר דלמא משתלינא או רתחנא או מיטרידנא. עיין בתוס' שכבר הקשה למה לא יאמר עכשיו בעצמו דמיפר לה הוא, דהרי עכשיו הוא מיושב, והראיה שלומר לאפוטרופוס הוא כן זכור לומר. ותירץ דרוצה להפר לה רק משיסע ולא מעכשיו שהוא זמן קודם לכן, ועיין שם שהמשיך והקשה למה לא יאמר עכשיו דיהא מופר לה מזמן שיסע, ועל זה תירץ דא"כ יפול קטטה ביניהם על מה שלא הפר מה שתידור קודם לנסיעתו. ונראה עוד לתרץ בזה, דבכוונה תחילה ממנה לה אפוטרופוס שהוא יפר לה הנדרים, וכדי

שבכך תהא אשתו נזוהרת מלידור גם בזמן נסיעתו, דאם יפר לה הוא מעכשיו, לא תחשוש לידור דיודעת שהכל כבר מופר לה, ובכך תתרגל לידור גם אח"כ, ולכך ממנה אפוטרופוס ובכך תהא אשתו זוהרה מלידור, דלא תדע שאמר לו ליפר לה הכל, אלא תחשוב שהוא מיפר לה ע"פ דעתו, ולכך חוששת אולי יש נדרים שלא יפר לה, ולא תידור בקל. אבל תירוץ זה לא נכתב בגמ' ולכך לא תירצה תוס', אלא תירץ ע"פ תירוץ הגמ' משום דמשתלינא או רתחנא וכו', רק דצריך ביאור למה בגמ' לא תירצו כן, דלכאורה תירוץ זה עדיף, דלפי זה יש לו עדיפות באפוטרופוס עצמו מלהפר לה סתם, ולא רק משום חשש צדדי ממנה אותו, וצ"ע.

דף יג ע"א

מז. במשנה הריני נזיר לכשיהיה לי בן וכו' חזרה וילדה הרי זה נזיר. צריך לומר דאיירי כאן באדם שאמר בסתם לכשיהיה לי

בן, והיינו דלא מיירי באופן שכבר נתעברה אשתו, דאם איירי בנתעברה אשתו, למה כשחזרה וילדה הרי זה נזיר, הרי הוא קיבל על עצמו נזירות על סמך נזירות הראשון, וודאי תלה בדעתו שאם יהיה לו מעיבור זה בן יהא נזיר, וא"כ מה שנתעברה שוב וילדה אין לו להיות נזיר, דלא נתקיימה מחשבתו, אלא ודאי איירי כאן כשאמר הדבר בסתם ולא על סמך עיבור, ולכך גם בעיבור שני הרי זה נזיר, כך נראה בפשיטות. רק דא"כ קצת קשה דעיין בתוס' דביאר דאיירי כאן שנזר כדי לתת שבח והודאה להקב"ה, ואם לא איירי שהיתה אשתו מעוברת על מה כבר רצה לתת שבח והודאה, והרי דרך העולם שעולה לאדם בלבו לתת שבח כשרואה הישועה או הדבר דרוצה, ולכך עולה בלבו לתת שבח והודאה, אבל אם איירי כשעדיין לא נתעברה אשתו על מה כבר עלה בלבו לתת שבח, ובשלמא לפרש דנזיר כן כדי שיהא לו בן, והיינו

בת אינה ולד חשיבי תימה הוא
למה, וצ"ע.

דף יג ע"ב

מו. בגמ' אמר הריני נזיר לכשיהא
לפלוגי בן ושמע חבירו ואמר
ואני מהו מי אמרינן שלא
בפניו אנפשיה קאמר או דלמא
הכי קאמר ליה רחימנא ליה
כוותך תיבעי. היינו דהיות וכאן
אין לומר דכסיפא ליה מילתא
למימר על עצמו, אפשר
דאנפשיה קאמר. אבל קשה דאין
כאן כלל משמעות בדבריו שיהא
משמע אנפשיה, דהרי כשאומר
על דברי חבירו אלו ואני, בהדיא
משמע דכוונתו להתחייב בשביל
אותו פלוני, דהרי אם על עצמו
הוא אומר אין זה דומיא דחבירו
כלל, דהרי חבירו לא אמר על
עצמו, ורק כשחבירו אומר על
עצמו יש במשמע ב' צדדים, או
דמתכוין לכשיהיה לזה שאמר כן
מתחייב גם הוא נזירות, או
שמיירי על עצמו, אבל כאן למה
יהא צד לומר דאנפשיה קאמר,
ובשלמא אם היה אומר ועלי, יש

מכוח המצוה רצה שיוזכהו
הקב"ה בבן ניהא, אבל לתוס'
דביאר דעל שבה איירי קשה.
ואולי יש לדחוק דמ"מ שייך
שיהא אדם מתחייב לתת שבה
באם יארה לו ישועה, אבל דוחק
הוא, וצ"ע.

מה. בגמ' ואם אמר כשיהיה לי ולד
וכו' פשיטא מהו דתימא ולד
דמיחשב ביני אינשי בעינן
קמ"ל. עיין במפרש דביאר
דהיינו בן ותו לא, וקמ"ל דבת
וטומטום ואנדרוגינום נמי איקרו
ולד. היינו דבת גם אינה ולד
דמיחשב ביני אינשי, ותימה הוא
למה יהא הו"א דלא תהא
נקרית ולד דחשיבי ביני אינשי,
הגם דאינה חשוב כבן, אבל
מ"מ ולד חשיבי ודאי תהא
מיקרי. ואי לאו דברי המפרש
היה אפשר לומר דכוונת הגמ'
היא דהחידוש הוא מטומטום
ואנדרוגינום דעליהם הו" דאינם
בכלל ולד, כיון דבעינן ולד
חשיבי ביני אינשי, אבל על בת
באמת לא היה הו"א כזה, ונקט
בת רק משום שנקטו האחרים,
אבל עכשיו שביאר המפרש דגם

צד לומר דמתכוין למימר על עצמו, דהיינו ועלי כן בין על הנזירות ובין על הבן, דבשניהם מתכוין על עצמו במה שאמור ועלו, אבל כשאומר ואני, אין בכך משמעות דעל עצמו הוא, וצ"ע.

דף יד ע"א

מז. בגמ' אמר כמשה בשבעה באדר מאי. עיין ברא"ש ובתוס' דביארו דהיות ובשבעה באדר גם נולד משה וגם מת משה, לכך האיבעיא הוא אם יש לפרש דבריו דכוונתו למיתת משה, ממילא כוונתו לנזירות, דודאי הרבה קבלו עליהם נזירות מחמת הצער, ולכך הוי גם הוא האומר נזיר עכשיו, או דלמא יש לפרש דבריו דכוונתו ללידת משה דהיה אז שמחה ואין בזה לשון נזירות כלל. אבל קשה דמה הנפק"מ אם נפרש דבריו למיתתו או ללידתו, הרי בשניהם שייך לפרש דבריו לנזירות, דהרי גם מתוך שמחה אדם מקבל על עצמו נזירות, וכדמצינו בהאומר הריני נזיר

כשיחאה לי בן, דשם פירשוהו לשבח והודאה, ומה האיבעיא עכשיו כלל. ובשלמא למה דפירש במפרש דודאי כוונתו למיתת משה, ורק איבעיא לן אם הוה בזה לשון נזירות או לא ניהא, אבל למה דפירשו הרא"ש והתוס' הנ"ל קשה. ואולי יש לומר דהגם שבשמחה שייך לעשות נזירות מתוך שבה והודאה, מ"מ זה שייך רק גבי האב על בנו, דמתמלא לבו לומר שירה, אבל סתם אדם בדורו של מש בלידתו לא מסתבר שיקבל על עצמו נזירות בשביל לידתו, ובפרט שלא היה משה עדיין מפורסם בלידתו שלא שייך הכי, ולכך רק אם נפרש דבריו למיתת משה שייך לפרשו על נזירות. אבל עדיין קשה לפי' זה למה פשוט להם דאם אדם אומר על עצמו דהוא בזמן מיתת משה שכוונתו לנזירות, וכי לא שייך לפרש דבריו לדברים אחרים לסתם צער וכדומה. ואולי יש לומר דסברו דאין אדם מוציא דבריו לבטלה, ולא שייך להיעשות

משהו מכוח דבריו אלו אם לא לנזירות, ולכך ודאי לכך כוונתו. **מח. בגמ' נטמא בימי בנו וכו' ר' יוחנן אמר סותר חדא נזירות אריכתא היא ריש לקיש אמר אינו סותר נזירות ידיה לחוד ודבריה לחוד. נראה ע"פ מחלוקתם כאן להביא נפק"מ למעשה בין ב' שיטות אלו, דמה יהא הדין במקבל על עצמו נזירות של מאה יום ועל בנו נזירות סתם, דהיות ומתחיל כ' יום של עצמו ואח"כ מפסיק ומתחיל של בנו, אם מגלח עכשיו קודם שממשיך את שלו, היות ויש לו עוד שמונים להשלים שיש בה כדי גידול שיער, או דלמא כיון דחדא נזירות היא לא יגלח לא ימתין עד לסוף שמונים אלו, ואז יגלח על שניהם ויביא קרבנות על שניהם, דומיא דהדין בשקיבל על עצמו נזירות סתם, דלפי זה יש לומר דלר' יוחנן דחדא נזירות היא לא יגלח, אבל לר"ל דאמר דתרי נזירות נינהו כן יגלח באמצע. אבל באמת אפשר לדחות דלשניהם יהא**

הדין דמגלח באמצע, דבכהאי גוונא שיש לה אחר נזירות בנו כדי גידול שיער לכו"ע אין זה חדא נזירות, ורק כאן כיון דאין לו ימי גידול שיער אח"כ ואינו מגלח באמצע, לכך סבר ר' יוחנן דחדא נזירות היא, אבל באופן ששאלנו עכשיו ר' יוחנן יודה לר"ל דתרי נזירות נינהו, וממילא גם לגבי סתירה של הימים יודה ר' יוחנן לר"ל שאינו סותר את שלו, וצ"ע בזה.

דף יד ע"ב

ממ. בגמ' ומאי אין לו תקנה אין לו תקנה למצות גילוח. ביאר בתוס' דכיון שכבר הביא קרבנותיו כבר נסתלק ליה הנזירות בלא הגילוח, ומותר לשתות יין וליטמא למתים בלא תגלחת כלל. אבל קשה מה יהא דינו לגבי גילוח, אם רק מצוות גילוח הפסיד ולזה אין לו תקנה, או שלמעשה הגילוח עצמו אין לו תקנה ואינו יכול לגלח לעולם. ובאמת מלשון הגמ' מצות גילוח משמע דרק המצוה הפסיד, אבל

א"כ קשה מהו הלשון אין לו תקנה, דמשמע שא"א לו לתקן דמשמע דבר שהיא לעולם, וכי על הפסד המצוה של גילוח לבד שייך לשון אין לו תקנה, הרי יכול לקבל על עצמו נזירות חדשה ולהתחייב במצות גילוח שוב פעם. ובאמת יותר קשה דגם אם נאמר דאין לו תקנה היינו על מעשה הגילוח עצמו שא"א לו לעולם לגלח, גם על זה לכאורה יכול לתקן באם יקבל עליו נזירו חדשה, דאז בסופו יתחייב לגלח ויותר לו מעשה זה. ואולי יש לומר בדוחק דאין לו תקנה היינו על המצוה ולא על המעשה, ומה שאמרנו שיכול לקבל על עצמו נזירות חדשה ולהתחייב שוב פעם במצוה זו, מ"מ שייך לומר אין לו תקנה לקיים מצוה זו שהפסיד עכשיו, ואפי' דמצוות אחרות יכול לקיים אבל זו המצוה כבר הפסיד.

דף טו ע"א

נ. בגמ' אמר רב יום ע' עולה לכאן ולכאן. היינו דהוא סובר דתחילת היום עולה לנזירות

עצמו, ואילו המשך היום עולה לנזירות בנו ולכך יגלח ביום ק' דבצ"ט יושלמו ל' יום דנזירות בנו ויום ק' הוא כבר יום הל"א שלו, ואפי' דבסתמא מגלח ביום ק"א כאן הקילו כעיקר הדין, כך פירש בתוס'. אבל קשה מה חידוש יש כאן כלל לומר דיום אחר עולה לכאן ולכאן, הרי בזה מיירי כל המשנה לפי פירוש התוס', שמיום ע' והלאה יספור נזירות עצמו עם נזירות בנו יחד, כל אלו הימים עולים לשניהם, ולא רק יום ע' כדאומר כאן רב, ותימה גדול הוא. ובשלמא למפרש דפירש דאין סופר שניהם יחד אלא רק מפסיק לנזירות בנו ואח"כ ממשיך לנזירות עצמו ניהא, דבאמת לא אמרו כאן חיוש שהימים עולים לשניהם, וזה בא רב לחדש דיום ע' עולה לשניהם, וכך ישאר לו רק ל' להשלים לנזירות עצמו, אבל לפירוש התוס' קשה, וצ"ע.

נא. בגמ' ת"ש מסיפא נולד אחר שבועים סותר שבועים מאי אחר אחר אחר אבל אחר ממש מאי

וכו'. היינו דהקשו על רב שאם הוא סובר דיום יכול להיות עולה לכאן ולכאן, למה דווקא עד שבעים אינו סותר ואילו אחר שבעים דהיינו ע"א סותר, הרי גם בע"א יש לומר דעולה ולכאן, ויגמור נזירות בנו ביום המאה חנזירות עצמו, ולמה יהא סותר, הרי יכול לגלח על שניהם יחד. אבל באמת צריך ביאור למה הקשו קושיא זו על המשנה והביאו מזה ראייה דהמשנה היא דלא כרב, ולכך רוצים להביא שיטה אחרת הסוברת כרב, הרי רב עצמו הוא דאמר דיום שבעים עולה לכאן ולכאן, ולא אמר דגם יום ע"א עולה לכאן ולכאן, ועליו עצמו יש להקשות למה לא אמר דיום ע"א עולה לכאן ולכאן, ומאי שנא, אבל המשנה באמת אומרת כרב דיום השבעים עולה ולכך רק אחר שבעים הוא סותר. וגם לא יועיל כלום אם נחפש שיטה הסוברת דגם ע"א עולה לכאן ולכאן, דהרי רב עצמו לא סבר כן. ואולי יש לומר דזה ברור לן דרב סבר דגם ביום ע"א אמרינן

דעולה לכאן ולכאן, ומה שלא אמר רב הכי ואמר כן רק על יום ע', זהו משום שרצה לחדש בזה חידוש נוסף דאם ביום ע' נעשה כן ירוויח יום אחד מן נזירות עצמו, שיוכל לגלח ביום ק' ולא רק בק"א, אבל ודאי אין לחלק בין יום ע' לע"א לגבי שיעלה לכאן ולכאן, דאין בזה שום סברא, ולכך ניחא מה דהקשו דהמשנה היא דלא כרב וכמאן אמר רב לשמעתיה. אבל באמת יש לתרץ שיטת רב דכן יש חילוק בין יום ע' ליום ע"א, ודווקא אמר דיום ע' עולה לכאן ולכאן ואילו יום ע"א לא יעלה כן, ולא משום דבו לאר שייך דבר זה של מקצת היום ככולו, דלגבי זה באמת אין שום סברא לחלק, אלא דסבר רב דאם רוצים לספור ימי נזירות בנו בתוך ימי נזירות עצמו, בעינן איזה היכר קצת כדי שידעו שיש כאן עוד נזירות חוץ משל עצמו, ולכך אמר דיום ע' עולה לכאן ולכאן, ובכך יוכל לגלח ביום ק' ולא ביום ק"א כבסתמא, ובכך יהא היכר שיש כאן גם נזירות

בנו ולכך סופר שניהם יחד, וכן גם באופן של קודם שבעים ניהא, דבכל אלו יגלה ביום ק' משום שכבר סיים מכבר נזירות עצמו, ויהא בכך היכר וכנ"ל, אבל ביום ע"א שאז יצא שיגלה רק ביום ק"א וכבסתמא, לא יהא כאן שום היכר שגם קיים נזירות בנו, ולכך לא יעלה לו נזירות בנו יחד, ויפסיק באמצע נזירות עצמו ויקיים נזירות בנו ויגלה, ואח"כ יחזור וישלים נזירות עצמו עוד ל' יום, וממילא לפי זה המשנה באמת תהא ממש כרב, ואדרבא לפי זה אפשר לומר דרב בא לפרש המשנה, דלכך אחר שבעים דהיינו ביום ע"א סותר שבעים שבע"א אין סופרם יחד. ולפי זה יהא ניהא יותר גם למה נקטו במשנה סותר שבעים, הרי לפי התוס' דאין סותר השבעים שלפניו הלשון קשה כאן, דמיירי דמפסיק ולא בסותר, אלא לפי דברינו ניהא דכוונת המשנה לומר דביום זה של ע"א והיינו אחר שבעים, סותר פתרון זה של שבעים דישי בזה היכר

וכנ"ל, ולכך יש לו להפסיק. ולפי זה הכל על מקומו יבא בשלום ורב בא לפרש המשנה, אבל צריך עיון בזה דלא הוזכר כן בגמ'.

דף טז ע"ב

נב. בגמ' שכשם שמצות שלשה מבטלת גזירת שבעה כך מצות שבעה מבטלת גזירת ל' מ"ט דאבא שאול לאו משום דקסבר שביעי עולה לכאן ולכאן. היינו דרצו להביא ראייה לרב דגם אבא שאול סבר כמותו לומר דיום אחד עולה לכאן ולכאן. אבל קשה דמדבריו של אבא שאול עצמו משמע דלא משום שביעי שעולה לל' הוא דפותר גזירת ל', אלא דמצות שבעה בכללותה הוא דפותרת כן, וכשם שמצות שלשה פותרת כל השבעה, והיינו דסבר אבא שאול דגם השבעה ימים כולם נחשבים כחלק מן הל' יום ודי בהם כדי לפטור המשך הל' יום, וכפי שהוא באמת, שהרי אין סופרים לגזירת ל' ל' ימים נוספים אחר השבעה, אלא

דנכללים בתוכה, וממילא מה הראיה לומר דיום השביעי מקצתו עולה לכאן ומקצתו לכאן, וצ"ע.

דף טז ע"א

נג. בגמ' ואיבעית אימא דחזיא תלתא יומי סמוך לשקיעת החמה דלא הואי שהות דסליק ליה למניינא. היינו דבכל יום מאלו הג' ימים ראתה סמוך לשקיעת החמה, וממילא א"א להחשיב באמצע ימים אלו יום אחד שהיתה נקיה בו ואפי' לא מקצת יום שייחשב ככולו, כיון דאין כאן חצי יום בסופו שהוא נקי. אבל קשה דמאי שנא חציו שבסופו לחציו שבתחילתו, הרי אם בתחילת היום לא אראתה בכל אלו הג' ימים, א"כ עדיין יש להחשיב תחילת היום אפי' דהוא מקצת ככולו, וממילא כן יהא לה יום נקי ביניהם, ואיך תיעשה זבה גדולה. ועיין במפרש דפירש דבאמת מיירי דראתה גם בתחילת היום וגם בסופו, וממילא אין לך שום חלק

יום נקי להחשיבו כיום נקי באמצע. אבל קשה א"כ למה לא כתיב כאן בהדיא דמיירי כן, ולמה נקטו בגמ' דראתה רק סמוך לשקיעה. ואולי יש לומר דזהו כוונת הגמ' דראתה סמוך לשקיעה ונמשכה ראייתה עד אחר השקיעה דהיא כבר תחילת היום שלהבא, וממילא יהא עולה בכך שראתה בכל יום תחילה וסוף, וממילא אין כאן אפי' מקצת יום נקי להחשיבו ליום באמצע ג' ימים אלו.

פרק ג

נד. במשנה מי שאמר הריני נזיר נטמא יום שלשים סותר את הכל ר' אליעזר אומר אינו סותר אלא שבעה. צריך ביאור דלכאורה משמע כאן דת"ק הסובר דסותר הכל חולק על הרישא של המשנה, שברישא כתוב דביום ל' כבר יכול לגלח, דממילא לפי זה צריך להיות הדין במי שנטמא ביום ל' דאינו סותר, אלא רק ממתין שבעה לטהרתו וכו"א, ואילו ת"ק

הסובר דסותר הכל לכאורה חולק על זה, וא"כ קשה למה גבי הרישא אין ת"ק חולק, והיה לו לומר דא"א לגלח ביום ל' אפי' לא בדיעבד, דהרי לדעתו כל שלא עבר כל יום הל', עדיין באמצע מנין נזירותו הוא עומד דלכך הוא סובר דסותר הכל. ועיין בתוד"ה ר' אליעזר דביאר שם, דבאמת לרבנן גם אמרינן דין זה של מקצת היום ככולו גבי יום ל', ולכך ברישא אמרו דאם גילח בו יצא, רק דהוא סובר דלא אמרינן כן בכל גוונא, אלא דבסתם בעינן כל היום להמתין, ורק היכא דגילח ביום ל' מקילינן בו ועבדינן מקצת היום ככולו ולכך יצא, ולכן בסיפא אמרו דנטמא ביום ל' סותר הכל, דאיירי שלא גילח עדיין שערותיו וממילא עדיין הוא באמצע ימי נזירותו, והסותר בהם סותר הכל. אבל קשה למה באמת רק גבי גילח ביום ל' מקילינן בו דיצא, ואילו גבי נטמא ביום ל' לא מקילינן בו דלא יסתור, הרי גם שם אפשר להקל ולהחשיב מקצת היום

ככולו ולא לסתור. ואולי יש לומר דגילוח עושה הדבר במציאות שהוא עצמו מפסיק הנזירות, ולכך מקילינן בו דאמת עביד ויצא, אבל בנטמא אין כאן מה שיפסיק הנזירות ולכך בסתם עדיין הוא באמצע ולכך סותר.

דף טז ע"ב

נה. בגמ' איתמר מי שנזר והוא בבית הקברות ר' יוחנן אמר נזירות חלה עליו ור"ל אמר אין נזירות חלה עליו וכו' אי הדר ואמר חיילא עליה ואי לא לא. היינו דר"ל סבר דמה שאמרו במשנה שאין עולין לו מן המנין ואינו מביא קרבן טומאה, היינו כיון שעדיין לא חלה עליו הנזירות כלל, ובזה הוא מתרץ הקושיא שהקשה עליו ר' יוחנן לקמן מן המשנה. אבל קשה למה לא הקשה ר' יוחנן על ר"ל מן המשנה ממה דכתיב דביצא ונכנס כן מביא קרבן טומאה, הרי לכאורה להדיא משמע שהיות ויצא די ביציאה זו ובמה שנטהר אחריה שיחול עליו

טומאה, ולכך אמרו דבנכנס כן מביא קרבן טומאה, דאילו לר"ל היה צריך לחלק במשנה דרק אם אמר אח"כ שיחול עליו ונכנס הוא דמביא קרבן טומאה, אבל באופן שלא אמר ונכנס אינו מביא קרבן טומאה. ואפי' שבאמת מן ההכרח הוא שכך יתריץ ר"ל דבמשנה איירי בשאמר קודם שנכנס, וכמו דלקמן אמרו בגמ' גבי הקושיא ממי שהיה טמא דאיירי ביצא ונכנס, והיינו בשאמר כן קודם, דאל"ה לא יועיל כלום, מ"מ יקשה למה לכל הפחות לא הקשו כן בגמ' ויתריץ ר"ל שחסורי מיחסרא וכו', או לכך הפחות יאמר שכך איירי במשנה, ומה שבגמ' אפי' לא הקשו כן עליו כלל תימה הוא, וצ"ע.

דף יז ע"ב

נו. בגמ' אמרת ומה נזיר בקבר ששערו ראוי לתגלחת אין עולין לו מן המנין ימי חלוטו שאין ראוי לתגלחת לא כ"ש שאין

עולין לו מן המנין מאי לאו תגלחת טומאה וכו'. צריך ביאור מה כלל ההו"א לומר דמיירי בתגלחת דטומאה, הרי א"כ אין בזה שום סברא לומר הק"ו, דבשלמא אם איירי גבי תגלחת דטהרה ניהא הק"ו, דהיות ונזיר שערו ראוי לתגלחת טהרה דנזיר, לכך היה יותר שייך בו שיעלו לו מן המנין, ואם שם אינו כ"ש שכאן לא, אבל אם בתגלחת דטומאה איירי מה הק"ו כלל, ואפי' אם לא תאמר כלקמן ימי חלוטו מי לא בעי תגלחת עדיין יקשה דמ"מ לא יהא כאן ק"ו, ואיך ס"ד עכשיו שבתגלחת דטומאה איירי כאן. ואולי יש לומר דכבר עתה כוונת הגמ' לתגלחת דנזירות, ולומר בזה דאילו כאן אין לו תגלחת דנזירות אלא דמצורע וכדלקמן, וממילא אין כלל נפק"מ אם מיירי בתגלחת טהרה או טומאה, אלא העיקר הוא אם הוי תגלחת דנזירות או לא, וממילא אין ראיה שבימי חלוטו יש תגלחת טומאה.